

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

เพ็ญวิสาข์ เจริญวุฒิมาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

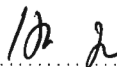
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เพ็ญวิสาข์ เจริญวุฒิมากร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร. เขมารดี มาสิงบุญ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาภรณ์ ด้วงแพง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สายพิน เกษมกิจวัฒนา)

.....กรรมการ
(ดร. เขมารดี มาสิงบุญ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาภรณ์ ด้วงแพง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารี กังใจ)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิภรณ์ ทรัพย์กรานนท์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

การวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.เขมารดี มาสิงบุญ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาภรณ์ คังแพง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่เป็นประโยชน์ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และสนับสนุน ให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังนี้คือ นายแพทย์พงษ์ภัทร วรรณชัยนัท อาจารย์วิไลพร สิงหนัดกิจ คุณนิ่มนวล ชูยิ่งสกุลทิพย์ คุณจุฬารัตน์ คำพานุญต์ และคุณปราณี สมบูรณ์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาล หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยแผนก ผู้ป่วยนอก และเจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลระยอง และโรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี ทุกท่านที่สนับสนุนและให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย และขอขอบคุณผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดทุกท่านที่กรุณาสละเวลา และให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา หัวหน้า พยาบาล และหัวหน้าแผนกอายุรกรรมหญิง โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา ที่สนับสนุนและให้โอกาสผู้วิจัยในการลาศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านวิชาการ และพัฒนาแนวความคิดแบบบูรณาการเพื่อใช้ต่อยอดในการพัฒนางานทางพยาบาลได้เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนในเรื่อง การเรียน และการทำวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณ เพื่อน ๆ รวมทั้งรุ่นพี่ ที่ศึกษาร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือใน ด้านต่าง ๆ อย่างดียิ่งตลอดมา รวมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่านที่ได้เอ่ยนามซึ่งมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

เพ็ญวิสาข์ เจริญวุฒิมาร

52910015: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ความพร้อมในการดูแล/ ผู้ดูแล/ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

เพื่อวิสาข์ เจริญวุฒิมากร: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด (FACTORS RELATED TO PREPAREDNESS FOR CAREGIVING AMONG CAREGIVERS OF PATIENTS WITH ISCHEMIC STROKE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เขมรดี มาสิงบุญ, D.S.N., สุภาภรณ์ ค้างแพง, พย.ด., 153 หน้า. ปี พ.ศ. 2555.

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดที่มารับการรักษา ณ หน่วยตรวจผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศูนย์ของรัฐในเขตภาคตะวันออกเฉียง 4 แห่ง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด และทำการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 130 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล แบบสอบถามความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแล แบบสอบถามภาวะสุขภาพของผู้ดูแล แบบสอบถามความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล และแบบสอบถามความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ดูแลมีความพร้อมในการดูแลอยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยด้านภาวะสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแล

มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด

($r = .21, .54$ และ $.55, p < .01$ ตามลำดับ) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบคือความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล ($r = -.54, p < .01$)

3) ปัจจัยด้านความเครียดในบทบาทของผู้ดูแล การสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแล และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแลสามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแล ได้ร้อยละ 54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($R^2 = .54, p < .001$) โดยความเครียดในบทบาทของผู้ดูแลเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลได้สูงสุด (Beta = $-.54, p < .001$)

ผลการศึกษานี้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ทางการแพทย์ พยาบาลสามารถส่งเสริมหรือเตรียมความพร้อมในการดูแลให้กับผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดได้ โดยช่วยลดความเครียดในบทบาทการเป็นผู้ดูแล ให้การสนับสนุนทางสังคม พร้อมทั้งส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลและผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ดูแลมีความพร้อม และสามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

52910015: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: PREPAREDNESS FOR CAREGIVING/ CAREGIVERS/ ISCHEMIC STROKE
PATIENTS

PHENWISAR CHAROENWUTTIMAKORN: FACTORS RELATED TO
PREPAREDNESS FOR CAREGIVING AMONG CAREGIVERS OF PATIENTS WITH ISCHEMIC
STROKE. ADVISORY COMMITTEE: KHEMARADEE MASINGBOON, D.S.N., SUPAPORN
DUANGPAENG, D.N.S. 153 P. 2012.

The purpose of this descriptive research was to examine factors relating to preparedness for caregiving among caregivers of patients with ischemic stroke. A simple random sampling method was conducted to select 130 caregivers of ischemic stroke patients from the out-patient departments of four regional hospitals in the eastern region of Thailand. The instruments consisted of the Patient's Demographic Data Record Form, the Caregiver's Demographic Data Record Form, the Preparedness for Caregiving Questionnaire, the SF-36 Health Survey, the Caregiver's Role Strain Questionnaire, the Social Support Questionnaire, and the Caregiver's Mutuality Questionnaire. Data were analyzed by using descriptive statistics, Pearson's Product Moment Correlation, and Stepwise Multiple Regression.

The study results indicated that:

1. The caregiver's preparedness for caregiving was at a high level.
2. Caregiver's health status, social support, and mutuality were significantly positive related to the preparedness for caregiving ($r = .21, .54, \text{ and } .55, p < .01$, respectively) while the caregiver's role strain had a significantly negative relationship with the preparedness for caregiving ($r = -.54, p < .01$).
3. Caregiver's role strain, social support, and mutuality significantly predicted preparedness for caregiving of caregivers accounting for 54 percents of variance ($p < .001$). The strongest predictor of preparedness for caregiving was caregiver's role strain ($\beta = -.54, p < .001$).

The results of this study provide an evidence base to nursing practice. Nurses enable to promote preparedness for caregiving among caregivers of patients with ischemic stroke by helping them reduce role strain, provide social support, and enhance mutuality between caregivers and patients. Through preparedness for caregiving, caregivers are able to provide the efficient care for the patients with ischemic stroke.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
โรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	14
ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	29
ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	32
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
สถานที่ศึกษา.....	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	69
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
4 ผลการวิจัย	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
สรุปผลการวิจัย	92
การอภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	120
ภาคผนวก ก	121
ภาคผนวก ข	123
ภาคผนวก ค	128
ภาคผนวก ง	144
ภาคผนวก จ	150
ประวัติย่อของผู้วิจัย	153

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงพยาบาล.....	63
2 เปรียบเทียบค่าความเที่ยงของเครื่องมือระหว่างก่อนนำแบบสอบถามไปใช้จริง และหลังนำแบบสอบถามไปใช้จริง.....	70
3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ขาดเลือด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล.....	75
4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือด สมองขาดเลือด จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล.....	78
5 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของภาวะสุขภาพของ ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	83
6 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของภาวะสุขภาพ รายด้านของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	83
7 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของความเครียดใน บทบาทของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	84
8 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของการสนับสนุนทาง สังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	84
9 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการสนับสนุนทางสังคม ของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด จำแนกออกเป็นรายด้าน.....	85
10 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ของความสัมพันธ์ ต่างเกื้อกูลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	86
11 จำนวน ร้อยละ ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพร้อมใน การดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	86
12 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความพร้อมในการดูแลของ ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือดจำแนกเป็นรายด้าน.....	87
13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะสุขภาพ ความเครียดในบทบาท การสนับสนุนทางสังคม และความสัมพันธ์ต่างเกื้อกูลระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วยกับ ความพร้อมในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยทำนายความพร้อมในการ
ดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองขาดเลือด..... 89

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 10

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University